

нюансів, які додають цілісному образу всього твору ще більшої яскравості та колоритності.

Виконавська версія хору українського радіо ім. П. Майбороди під керівництвом Ю. Ткач, на мою думку, все-таки, більш влучно відповідає авторському задуму. Це стосується обраного темпу, виконання сольної партії, відтворення динамічних відтінків, що сприяють створенню жартівливого художнього образу української народної пісні.

Список використаних джерел

1. Академічний хор радіокомпанії України – режим доступу до ресурсу: <https://radiochoir.com.ua/>
2. Мостова Ю. В. Театралізація хорових творів як метод художньої інтерпретації : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.01 / Харк. держ. акад. культури. Харків, 2003. 20 с.
3. Тимофєєва К. Порівняльний аналіз як метод інтерпретології (на прикладі фортепіанного виконавства) : дис. канд. Мистецтвознавства / Тимофєєва К. – Харків: ХНУМ ім. І. П. Котляревського, 2009.
4. Українська музика та сучасна рок-культура України – Режим доступу до ресурсу: <http://rock-oko.com/knizhki/oblichchya-muziki/tvorch-portreti/kiv-xor.html>

Катерина Момот

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТУВАННЯ СЛОБОЖАНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ У СУЧАСНІЙ ВИКОНАВСЬКІЙ ПРАКТИЦІ (НА ПРИКЛАДІ ОБРОБКИ КОЛЯДКИ «ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ» А.І.СИРОТЕНКА)

Українська народна пісенність – дорогоцінне надбання нашого народу, важлива ланка та скарбниця його творчого розвитку, музично-професійного становлення, як в межах України так і по за нею.

Пісня в різноманітних художніх образах передає яскраву палітру почуттів, думок, бажань, що притаманні кожній людині в різних обставинах її життя. На сучасному етапі процесу відродження української музичної культури виникає потреба в залученні фольклорних скарбів до активу культурного життя сьогодення. Серед них, на нашу думку, слід приділити увагу календарно-обрядовим пісням, адже саме вони зберігають давню традицію наших предків та

є провідним жанром народно-пісенної творчості українського народу. Їм притаманні відверта емоційність та розсудливість, величність та споглядальність, тужливість та жартівливість, танцювальність та прониклива чутливість. Дослідження соціокультурних умов, що сприяли формуванню зазначеного фольклорного жанру, дозволяє окреслити такі його функції як: культуро-творча, комунікативна, магічна, природо-аграрна .

Серед календарно-обрядових пісень України важливе місце посідають пісні зимовому циклу, до якого включають жанри колядок, щедрівок, посівальних та водохресних пісень. Як зазначають відомі дослідники українського музичного фольклору Ф. Колесса, О. Воропай, О. Дей, М. Гордійчук, А. Іваницький, колядки та щедрівки вважаються дивовижним творінням українського народу, яке має глибоке коріння. Як і інші календарні пісні, вони виникли у язичницькі часи та пов'язані з головним святом наших предків – днем «зимового сонцестояння».

Зазначимо, що в Слобожанському регіоні жанри зимової обрядовості є досить поширеними. Від інших регіонів на думку В. Осадчої та Л. Новікової відрізняються помітною кількісною перевагою християнської тематики. Таким колядкам притаманний особливий мелоінтонаційний склад та горлова народна манера розспіву, в них відображається народне уявлення про духовну цілісність релігійних образів. Значну перевагу християнської тематики в зимових піснотворах можна пояснити впливом церкви та вшануванням слобожанами свята Різдва Христового.

Протягом часу, зі зміною соціокультурних умов побутування календарно-обрядові пісні зазнали багатьох модифікацій. В результаті різних літературних обробок текст та мелодика різдвяних пісень частково трансформувалися, проте дійшли до нашого часу та зберегли характерні особливості змісту, форми, музичної мови, манери виконання. Це ввижається одним з яскравих прикладів стійкості етнічної своєрідності українського фольклору. Саме тому, на відміну

від радянських часів, коли пісні релігійного змісту були заборонені, сьогодні різдвяні пісні знову звучать у нашому соціумі та стають дедалі частіше об'єктами цілеспрямованої уваги як виконавців так і науковців.

Сучасне бачення жанру колядки та щедрівки демонструють обробки харківського хормейстера Сиротенка А. І., що увійшли до збірки колядок та щедрівок «Зійшла зоря ясна» (упорядник Ольга Бабошина). У збірці зібрані твори з різних регіонів України, в тому числі Слобожанщини. Аналізуючи обробки А.І. Сиротенка: «По всьому світу новина», «Коза», «Нова радість стала», «Щедрівка», «Добрий вечір тобі, пане господарю» зауважимо, музичні тексти різдвяних пісень зберігають мовну самобутність українського народу, що простежується в деяких словах діалектах, як наприклад «на здоровля», «звізда», «Небесний Владарю» та інші.

Розглядаючи одну з найвідоміших українських колядок «Добрий вечір, тобі, пане господарю» в обробці А.І. Сиротенка з точки зору виконавського аспекту зазначимо, твір є чудовим зразком тісного поєднання релігійної і народної колядкової традиції. Колядка написана в куплетній формі, основна тональність – гармонічний *B-dur* та розпочинається *Solo* тенора, що підхоплює вся чоловіча група хору в октавний унісон. Фольклорна основа мелодики різдвяної пісні є не змінною, проте створена А.І. Сиротенком музична палітра сприймається в стилі осучасненої народної колядки. Суттєво прикрашають обробку, додають їй реалістичності елементи вигуків, повторів, звертань, що наближують композицію до хорового театру за рахунок імітації «живої» емоційної людської мови. Драматургія твору побудована за законами розгортання святкового дійства. За задумом А. І. Сиротенка, хоровий колектив має виходити на сцену під час тенорового заспіву, імітуючи живу розмову на тлі народного гуляння, поступово розгортаючись у сценічному просторі. Звучання голосів наближене до народної, відкритої манери співу. Протягом шести тактів (тт. 19-24) повторюється певний літературний модус «<...> бо прийдуть до тебе

<...>». Голоси нашаровуючись один на одного створюють ефект гомону, в якому поступово народна манера виконання змінюється на академічну. Проте звучання основної теми в партії альтів знову повертає до аутентичної народної манери співу. Таким чином підкреслюється зв'язок архаїки з сучасністю. Поступово фактура колядки ущільнюється і починає виконувати функцію тла в той час як диригент вигукує до залу святкові вітання, які підхоплюють артисти хору. Музична ж «тканина» твору оздоблюється більш сучасною гармонією. Низхідні хроматичні рухи, зміна темпо-ритму колядки дедалі частіше викликають асоціації зі стилем блюзу. Таким чином, осучаснення фольклорного здобутку відбувається досить органічно завдяки чергуванню стилів – від аутентичного народного співу до академічної манери виконання з естрадно-джазовими елементами вокалу.

Характер колядної пісні втілює надію на щастя людей і їхню добру долю, запорукою якої є народження Христа. А.І. Сиротенко намагається передусім підкреслити оригінальність народної мелодії збагативши її засобами хорового співу. Мелодія ніби розквітає зароджуючись з унісону та поступово розшаровуючись спочатку через терцієву втору, потім через додавання опорних басових тонів з застосуванням прийому «блукаючої» теми в різних регістрах зі зміною динамічної палітри. Підкреслимо, що зміна фактури в останньому куплеті на більш щільну, акордову, барвисте хроматичне ускладнення в альтовій партії, перемінність опорних тонів, ладу вказують на широкий арсенал сучасної композиторської техніки якою володіє А.І. Сиротенко. Характерний же для слобожанського фольклору моторний тип мелодики з повторенням певного музичного сегменту органічно віддзеркалюється в обробці колядки.

Отже, українські колядки та щедрівки належать до архаїчного типу народної творчості, найдавніших народних пісень, які складають основу нашої мистецької ідентифікації у світі. Обробка колядки «Добрий вечір тобі, пане господарю» А. І. Сиротенка може слугувати прикладом творчого підходу до

осучаснення національного фольклору та можливості популяризації українських старовинних традицій шляхом застосування модернового композиторського письма, динамічної драматургії, сміливому поєднанню стилів та манер виконання в межах однієї композиції.

Список використаних джерел

1. Зимові свята-в Новий рік ворота / упор. В. Демиденко, В. Осадча, Н. Плотнік та ін: Регіон-інформ, 2003. 180 с.
2. Зійшла зоря ясна: зб. колядок і щедрівок / упор. О.Бабошина. Вінниця, 2020. 128 с.
3. Пісні Слобідської України: навч. пос. / авт.-укладач Л. І. Новикова. Харків:ТО Ексклюзив, 2006. 188 с.